

Анализа на законот за енергетика на Република Македонија, и неговото соодветно прилагодување кон Европските Директиви

Ирена Србиноска, Еко-свест

29 ноември 2007

**Eco-Sense – INFORSE-Europe Seminar:
November 29, 2007, Skopje, Macedonia**

Преглед на анализата

- Енергетска заедница- цели и задачи
- Директива 2001/77 за промоција на електрична енергија произведена од обновливи извори во внатрешниот пазар на електрична енергија
- Директива 2003/54 за правилата за внатрешниот пазар на електрична енергија
- Директива 2003/30 за промоција на користење на биогорива и други обновливи горива за транспорт

Преглед на анализата (2)

- Директива 2003/55 за правилата за внатрешен пазар на природен гас
- Регулатива 1228/2003 за условите за пристап кон мрежата за преку-граничните размена на електрична енергија
- Анализа на Законот за енергетика на Република Македонија во однос на Европските Директиви

Енергетска Заедница за ЈИЕ

- Потпишана на 25 октомври 2005 год. во Атина
- Главни цели се: создавање стабилен и регулаторен пазар способен за да привлекува инвестиции ; создавање единствен систем за регулаторен простор за трговија; зголемување безбедност на снабдувањето; подобрување на квалитетот на животната средина и развојот со конкуренцијата на пазарот на електрична енергија и гас.

Енергетска Заедница за ЈИЕ (2)

- Корелација со Атинскиот меморандум 2002-меморандум за Регионалниот Пазар за Електрична енергија во југоисточна Европа
- Атински меморандум 2003- вклучување на гасот во меморандумот
- Земји потписнички на договорот се Албанија, Босна и Херцеговина, Бугарија, Македонија, Црна Гора, Србија, Хрватска и Косово.
- Обврски за Македонија

Директива 2001 / 77

- Цели на Директивата
- Оваа Директива ги дефинира: обновливи енергетски извори, биомаса, електрична енергија произведена од обновливи енергетски извори, потрошувачка на електрична енергија.
- Национални цели за охрабрување на користењето на енергија произведена од обновливи енергетски извори

Директива 2001 / 77

(2)

- **Планови за поддршка**

- придонесат за достигнување на националните индикативни цели
- да бидат компатибилни со принципите на внатрешниот пазар на електрична енергија да ги земат во предвид карактеристиките на различните извори на обновлива енергија, заедно со различните технологии и географските разлики.
- промоција на употреба на обновливите извори на енергија на ефективен начин.

- **Административни процедури**

- оценување на постоечките законодавства и регулативи за тоа кои процедури се применуваат за продукција на растенија, за производство на електрична енергија од обновливи енергетски извори, со цел:
- намалување на регулативни и нерегулативни бариери за зголемување на производство на електрична енергија од обновливи енергетски извори,
- рационални процедури на соодветно административно ниво, и
- осигурување дека правилата се објективни, транспарентни, и недискриминирачки и земаат во предвид различни технологии за обновливи енергетски извори.

Директива 2003/54

- Цели на Директивата
- Мерки за заштита на потрошувачите (социјални случаи)
- Етикетирање/означување и информирање за потеклото на произведената енергија, емисиите на CO₂ и создавањето на радиоактивен отпад
- Информација за процентуалната застапеност на различно произведената енергија

Директива 2003/54

(2)

- Назначување надлежни органи за обезбедување на недискриминираност, ефективна конкуренција и ефикасно функционирање на пазарот и мониторинг

Директива 2003 / 30

- Цели на Директивата
- Обезбедување на користење на биогорива во секторот на сообраќај
- Достапност на формите на биогорива
- Надгледување на ефектите од користењето на биогорива врз животната средина
- Известување до Европската Комисија

Директива 2003/55

Цел на Директивата

- Внатрешниот пазар на гас прогресивно расте и е вистински избор за европските потрошувачи, граѓани или бизнисмени, со тоа што ќе се отворат нови бизнис можности и прекугранична трговија, а тоа ќе обезбеди подобри цени, услови и стандарди.
- Без конкуренцијата и ефикасниот Европски пазар на електрична енергија и гас, жителите на Европа би плаќале прекумерни цени за една од нивните најголеми основни потребите. Пазарот на електричната енергија и гас е исто така важен за Европската конкуренција исто колку што енергијата е важна за индустријата во Европа.
- Процесот на **либерализација** на пазарот за електрична енергија и гас е започнат пред околу 10 години. Во текот на овие 10 години, повеќето од жителите на Европа имаа можност за повеќе избор и повеќе конкуренција, со подобрени услуги и безбедност.

Регулатива 1228/2003

Цел на Регулативата

- Либерализација на пазарот за електрична енергија, условите на користење на мрежата на Земјите Членки, кои не ја попречуваат преку-граничната трговија за електрична енергија и повик до Комисијата да поднесе одредени предлози за краткорочни позајмувања на постоечките препреки за внатрешната трговија на Заедницата.
- Обврските за пристап до мрежата применети на производителите и потрошувачите треба да бидат применети без обзир на земјите на одредените места и потеклото, односно на електриката, назначен како основен комерцијален договор.
- Извештај треба да испита што успешно постигнала Регулативата во обезбедување на недискриминаторни и поволни услови за мрежен пристап, за прекуграничните промени на електрична енергија, со цел да се придонесе избор на потрошувачите на подобро функционирачки внатрешен пазар и долгорочна безбедност на мрежата, како и степенот на распоредот на сигналите на место. Ако е неопходно, извештајот треба да биде придружен со соодветни намери и /или препораки.

Анализа на Законот за енергетика на Република Македонија во однос на Европските Директиви

- Прилагодување кон Директивата 2001/77:
 - Стратегија за искористување на обновливи енергетски извори на енергија
 - Програми за искористување на обновливи енергетски извори на ниво на ЕЛС
 - Членот 140 од Законот за издавање и водење регистар за издадени гаранции за потекло на произведената енергија

Анализа на Законот за енергетика на Република Македонија во однос на Европските Директиви

- НЕ се направени прилагодби во делот на:
 - **Дефинициите:**
Електрична енергија произведена од обновливи извори на енергија
Потрошувачка на електрична енергија
 - **Националните индикативни цели**
Целите што треба да се постигнат од страна на Земјите Членки
 - **Планови за поддршка**
Дефинирање на предлози кои ќе придонесат за достигнување на националните индикативни цели

Анализа на Законот за енергетика на Република Македонија во однос на Европските Директиви

Прилагодување кон Директивата 2003/54

- Во однос на надлежните органи, во РМ е одговорна Регулаторната комисија за Енергетика.
- Се дефинирани Задачите на Преносниот Систем на Оператори.
- Влијанието на јаглерод диоксид врз животната средина.

Анализа на Законот за енергетика на Република Македонија во однос на Европските Директиви

Не се направени прилагодби во однос на:

- Воведување на соодветни мерки, за да се достигнат целите на социјалната и економската врска, заштитата врз животната средина, која што вклучува енергетски ефикасни мерки и средства за борба со климатските промени, како и безбедност во снабдувањето.
- Мерките за осигурување на потрошувачите:
 - *известување на претплатници за било кое зголемување во обврските во соодветно време не подоцна од еден нормален наплатувачки период после стапувањето на сила.
 - *примање на отворени информации на применливи цени и тарифи и стандардни рокови и услови, во поглед на пристапот и користењето на услугите на електрична енергија.
 - *нудење на широк избор на методи за плаќање. Потрошувачите треба да бидат заштитени од нефер и лажни продавачки методи, имање пристап до општиот сервис потрошувачите да се информирани за своите права во поглед на општиот сервис.

Анализа на Законот за енергетика на Република Македонија во однос на Европските Директиви

- Прилагодба кон Европската Директива 2003/30:
 - Правилник за квалитет на течни горива
 - Член 139 во Законот за енергетика за поттикнување на користењето на биогорива во транспортот
 - Во Членот 139, за промовирање на придобивките од обновливите енергетски извори
 - Гранични вредности на квалитет на биодизел

Анализа на Законот за енергетика на Република Македонија во однос на Европските Директиви

Не се направени прилагодби во однос на:

- Со поголема употреба на биогорива за транспорт се исполнуваат дел од обврските на Кјото Протоколот.
- Промоцијата за производство и употребата на биогорива може да придонесе да се редуцира зависноста од увоз на енергија и емисијата на гасовите од стаклената градина.
- Зголемена употреба на биогорива е една од алатките со која Заедницата ќе ја намали зависноста од увозната енергија и влијанијата на пазарот на горива за транспорт, со тоа ќе ја зголеми сигурноста во снабдувањето на енергија на среден и долг рок.
- Извештај за превземените мерки

Анализа на Законот за енергетика на Република Македонија во однос на Европските Директиви

Прилагодба кон Европската Директива 2003/55

- Обезбедување безбедна, сигурна и квалитетна испорака на природен гас од точката на прием до точката на испорака низ целиот преносен систем,
- Обезбедување развој и одржување на системот за пренос на природен гас со цел за обезбедување на сигурно и безбедно функционирање на системот,
- Учествува во изготвувањето на мрежните правила за системот за пренос на природен гас,
- Поднесување на план за развој и проширување на системот за пренос на природен гас за следните пет години, подготвен во соработка со операторот на пренос на природен гас, поднесува годишна програма за реализација на планот, како и извештај за реализација на програмата за предходната година до Регулаторната комисија за енергетика
- Обезбедување на приклучување на корисниците на преносната мрежа согласно со мрежните правила за пренос на природен гас
- Лиценца

Анализа на Законот за енергетика на Република Македонија во однос на Европските Директиви

НЕ се направени прилагодби во делот на:

- Конкуренцијата и ефикасноста на пазарот за електрична енергија и гас е предуслов за соборување на климатските промени. Само со функционален пазар е можно да се развијат ефикасен функционирачки трговски механизам и индустрија за обновлива енергија.
- Без ефективно одвојување на мрежите на продукција и снабдување, постои неразделив ризик од дискриминација, не само во оперативноста на мрежата туку и во поттикот на вертикално интегрираните компании да инвестираат во своите мрежи.
- Сопственикот на мрежата треба да биде назначен за мрежен оператор и да биде независен од било каков снабдувачки или произведувачки интерес, е најефикасниот и најстабилниот начин да се реши неразделивиот конфликт на интереси и да обезбеди сигурност во снабдувањето.

Анализа на Законот за енергетика на Република Македонија во однос на Европските Директиви

Не се направени прилагодби во однос на Регулативата 1228/2003

- Европскиот парламент, во Резолуцијата на 6 јули 2000 година на вториот извештај на Комисијата на Државата за либерализација на пазарот за електрична енергија, повика за условите на користење на мрежата на Земјите Членки, кои не ја попречуваат преку-граничната трговија за електрична енергија и повика на Комисијата да поднесе одредени предлози за краткорочни позајмувања на постоечките препреки за внатрешната трговија на Заедницата.
- Обврските применети од мрежните-оператори за пристап кон мрежите ќе треба да бидат отворени, треба да ја земат во предвид потребата за мрежната безбедност и одбивање на реалните трошоци, кои одговараат на оние со ефикасен и структурно споредлив мрежен оператор и применет на недискриминирачки начин.
- Извештај - Регулативата во обезбедување на недискриминаторни и поволни услови за мрежен пристап, за прекуграничните промени на електрична енергија.

Благодарам за вниманието!